

Hestmakrell

Foto: Leif Nøttestad

Status og råd

Kritisk- og føre-var-gytebestandsnivå er ikke definert for denne bestanden. Fiskedødeligheten (F) har vært lav i flere år, men har økt siden 2007 og har vært over føre-var-fiskedødelighet siden 2012. 2001-årsklassen er den siste sterke, og den ga gytebiomassen et løft fram til 2009. Siden da er gytebestanden mer enn halvert. Rekrutteringen har vært lav siden 2004. EU sin forvaltningsplan for vestlig hestmakrell er evaluert av ICES og vurdert til ikke å være i tråd med føre-var-tilnærmingen. Derfor er anbefalt kvote gitt i henhold til maksimalt langtidsutbytte (MSY). ICES gir råd basert på MSY-tilnærming, hvor fangstene i 2016 ikke skal overstige 126 103 tonn. ICES anbefaler en fiskedødelighet $F = 0,13$ for 2016.

Det norske fisket er i praksis ikke kvotebelagt og foregår vanligvis i oktober–desember og beskatter vestlig hestmakrell i den nordøstlige delen av Nordsjøen. Mengdeberegningen fra de internasjonale eggundersøkelsene på vestlig hestmakrell gav en gytebestand på 0,84 millioner tonn i 2013, mot 1,85 millioner tonn i 2011. I 2014 var totalfangsten 129 000 tonn. Anbefalt totalkvote for 2016 er satt til mindre enn 126 103 tonn.

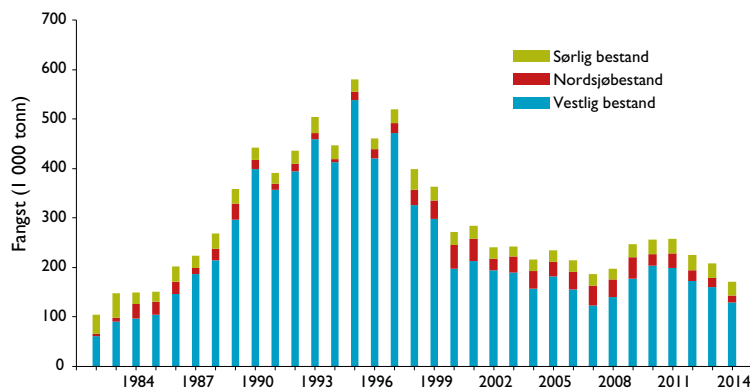
Fangst av umoden hestmakrell i oppvekstområder som Den engelske kanal og sør av Irland har økt foruroligende. 2001-årsklassen har vært usedvanlig godt representert i dette fisket siden 2002, trolig fordi fisket har vært intensivert i disse områdene og at det sannsynligvis er en relativt god årsklasse. Det er fortsatt ingen tegn til sterk rekruttering etter 2001-årsklassen.

Fiskeri

I 2015 var totalfangsten kun om lag 97 000 tonn, det laveste i perioden 1982–2015.

Det norske fisket foregår i norsk sone i Norskehavet/Nordsjøen, vanligvis i oktober–desember, og fangstene har variert mye de siste årene. Den norske fangsten var 14 632 tonn i 2014 og 9 577 tonn i 2015. Tidligere gikk det meste av de norske fangstene til mel og olje, men i de senere årene har hovedmengden blitt eksportert til konsummarkedet i Japan til gode priser.

Andre store aktører i fisket er Nederland, Irland, Danmark og Spania. Det er stort sett bare Norge som fisker med snurpenot, vanlig redskap ellers er trål.

Rapportert total fangst av vestlig, sørlig og nordsjøbestand av hestmakrell.
Reported total catches of western, southern and North Sea horse mackerel.

Hestmakrell – *Trachurus trachurus* – Horse mackerel

Andre navn: Taggmakrell, hestemakrell

Gyteområde: Tre bestander, vestlig, sørlig og nordsjøbestanden, med ulike gyteområder: vest av De britiske øyer og Irland, utenfor Portugal og Spania og i sørlige del av Nordsjøen

Maks størrelse: 40 cm og 1,6 kg

Levetid: Opptil 40 år

Føde: Bunnedyr om vinteren, og plankton, yngel og liten brisling, sild og blekksprut om sommeren

Særtrekk: Hestmakrell har mange plateformede skjell langs sidelinjen, har pigger/tagger og har også en tydelig mørk flekk på gjellelokkets bakkant.

Nøkkeltall:

Det er ingen omforent kvote eller forvaltning av bestanden, og i norsk økonomisk sone er fisket nærmest fritt.

KVOTERÅD 2016: 126 103 tonn

KVOTERÅD 2015: 90 304 tonn

NORSK FANGSTVERDI 2015: 50 millioner kroner

NORSK EKSPORTVERDI 2015: 134 millioner kroner

Fakta om bestanden:

I Nordøst-Atlanten er hestmakrellen utbredt fra Afrika til ca. 66°N, inklusiv Middelhavet, Svartehavet og Skagerrak. I de europeiske fiskeområdene er det tre hestmakrellbestander som har fått navn etter gyteområdene sine. Den sørlige bestanden gyter utenfor Spania og Portugal, den vestlige gyter i Biscaya, vest av Irland og Storbritannia, og nordsjøbestanden gyter i sørlige Nordsjøen. Vestlig hestmakrell gyter stort sett i samme område og til samme tid som vestlig makrell. Etter gyting foretar den også en næringsvandring inn i Norskehavet og Nordsjøen tilsvarende makrellen. I motsetning til makrell i de samme farvannene, forvaltes hestmakrell som tre individuelle bestander. Fangstene fordeles på bestand i forhold til når og hvor fangstene er tatt.

Undersøkelser av hestmakrellens rognsekker har vist at det med dagens teknikk er umulig å finne ut hvor mange egg en hunnfisk gyter. Det ser nemlig ut til at hestmakrell kan justere eggproduksjonen i løpet av gytesesongen. Derfor er det heller ikke mulig å regne om eggproduksjonen til gytebestand med særlig stor nøyaktighet.